

O b s a h.

Kniha první.

(Str. 1—20.)

- Kap. 1. Boha chce chváliti, od něho samého roznicený.
2. Že Bůh, jehož vzývá, v něm jest, a on v Bohu.
3. Bůh jest všudy přítomen, ale tak, že žádná věc neobsahuje ho celého.
4. Velebnost Boží a dokonalost jsou nevýpravitelné.
5. Prosí o milost Boží a o hříchův odpuštění.
6. O svém nemluvnětví mluví; velebí Boží prozřetelnost i věčnost.
7. I věk nemluvněcký není hříchův prost.
8. Jak se chlapec mluvíti naučil.
9. Nechuť k učení, zalíbení ve hře, a strach chlapcův před bitím.
10. Zalíbení ve hrách a divadlech překáží mu v učení.
11. Nemocí poražen prosí o pokřtění, kteréž ale matka v jistém umyslu odložila.
12. Nuceno ho k učení, však i toho nucení Bůh k dobrému obrátil.
13. Které nauky nejvíce ho těšily.
14. K písemnictví řeckému měl nechuť.
15. Prosba k Bohu.
16. Hání způsob, jakým se mládež vyučuje.
17. Pokračuje proti způsobu, kterým se mládež v písemnictví vyučuje.
18. Že lidé pilně hledí, zachovati zákony grammatické, ne ale přikázání Boží.
19. Chyby chlapcův, kteréž do starších let přecházejí.
20. Za dobrodiní v dětinství obdržena Bohu díky vzdává.

Kniha druhá.

(Str. 21—32.)

- Kap. 1. O věku mládeneckém a jeho hříších vzpomíná.
2. Šestnáctý rok věku svého strávil ve smilné náruživosti.
3. O odejití na studia a o zámyslech rodičův.
4. Krádež spáchal se soudruhy.
5. Že nikdo nehřeší bez příčiny.

- Kap. 6. Všecko, co zdajíc se dobré k hříchu zavádí, v Bohu samém jest pravé a dokonalé.
7. Děkuje Bohu za odpuštění hříchův, jakož i za to, že mnohých nespáchal.
8. Miloval na oné krádeži společnost spolu hřešící.
9. Nákažlivost zlých společníků.
10. V Bohu všecko dobré.

Kniha třetí.

(Str. 33—46.)

- Kap. 1. Láskou smyslnou, po níž se honil, jest spoután.
2. Miloval divadla tragická.
3. Ve škole řečnické Kazitelův skutky zatracoval.
4. Ciceronův Hortensius roznítil v něm lásku k filosofii.
5. Nudilo ho čtení svatých Písem pro jich prostý sloh.
6. Jak byl od Manichecův chycen.
7. Protimyslné Manichecův učení komu prospívalo.
8. Proti Manichecům pronáší, co jsou nepravosti vždy zatratitelné a co zločiny.
9. Rozdíl mezi hříchy, a mezi soudem Božím a soudem lidským.
10. Pošetilé náhledy Manichovské o plodech zemských.
11. Pláč máteřin, i sen její o synu.
12. Jakou odpověď obdržela máti Augustinova od nějakého biskupa stranu jeho obrácení.

Kniha čtvrtá.

(Str. 47—64.)

- Kap. 1. Jak dlouho a jakým způsobem sváděl jiné.
2. Učí řečnictví; běře si souložnici; hadače, který mu vítězství sliboval, odbývá.
3. Od astrologie, jížto oddán byl, jistý stařec v lékařství i ostatních věcech velmi zběhlý, ho odvádí.
4. Vypravuje nemoc a pokřtění přítele, kterého byl zapletl i do svých bludů; a když umřel velmi se trápí. Podivuhodný účinek svátosti křtu.
5. Proč pláč jest rozkoší nešťastným.
6. Veliké truchlení o mrtvého přítele.
7. K vůli přílišné bolesti změni místo přebývání.
8. Čas a přátel rozmluvy hojí bolest.
9. O lidském přátelství. Blažený, kdo v Bohu miluje.
10. Vrtkavost tvorů, v nichž duše spočinouti nemůže.
11. Všecko stvoření jest nestálé. Jediný Bůh stálý.
12. Láska se nezapovídá, jen v tom, co se nám líbí, milujeme Boha.
13. Láska odkud pochází.

- Kap. 14. Spis jeho „o Krásném a Způsobném“ Hieriovi věnovaný. Proč Hieria miloval?
15. Tělesnými představami zahalen nemohl pochopiti duchovnost.
16. Kategoriím Aristotelovým a knihám o svobodných uměních sám od sebe porozuměl.

Kniha pátá.

(Str. 65—81.)

- Kap. 1. Povzbuzuje mysl ku chvále Boží.
2. Že Bohu všudy přítomnému utéci nemohou bezbožní; proto třeba, se k němu obrátiti.
3. O Faustovi, Manichovci, a o zaslepenosti filosofů, kteří pro stvoření nepoznali stvořitele.
4. Jediné poznání Boha blaží.
5. Manichovce neznámost ve hvězdách učinila ho nehodným víry v ostatních věcech.
6. Faustus výmluvný, ale ve svobodných naukách neučený.
7. Mysl odvrací od učení Manichovců.
8. Odchází do Říma proti vůli máteřině.
9. Se zimnicí na smrt byl nemocen.
10. Bludy před přijmutím učení evandělického.
11. Jak se měl Augustin ke katolíkům.
12. Podvodné se chování žáků k učitelům v Římě.
13. Co učitel řečnictví poslán do Mediolána; jak Ambrosius jej přijal.
14. Kázáními Ambrosiovými poznenáhla z bludů povstává.

Kniha šestá.

(Str. 82—101.)

- Kap. 1. Augustin ani Manichovec ani katolík.
2. Hody a schůzky na hrobech mučedníkův.
3. Práce a studia Ambrosiova.
4. Učení církve z kázání Ambrosiových pochopuje.
5. O vážnosti Písem svatých a potřebném jich užívání.
6. O bídosti ctižádostivých, ukázané na žebráku se veselícím.
7. Alypia odvrátí od vzteklé vášně ku hrám circenským.
8. Alypius nesmyslně zahojí k divadlům šermířským, kterých dříve nenáviděl.
9. Alypius zatčen co zloděj.
10. O neporušitelnosti Alypia; příchod Nebridiův.
11. Starostlivě béře radu Augustin, jak zaříditi život.
12. Pře mezi Alypiem a Augustinem o manželství i bezženství.
13. Manželku hledáno Augustinovi.
14. S přátely umlouvá se, vésti život společný.
15. Na místo propuštěné souložnice béře jinou.
16. Strach před smrtí a soudem nikdy neodložil.

Kniha sedmá.

(Str. 102—123.)

- Kap. 1. Boha si představuje jakoby něco tělesného, v nekonečných prostorech rozlitého.
2. Důvod, kterýmž vyvracel Nebridius Manichovce.
  3. Svobodná vůle že jest příčinou hříchu.
  4. Bůh že musí býti nezrušitelný.
  5. Podruhé se ptá, odkud zlé, a jaký kořen jeho.
  6. Matematikův hadačství zamítnul.
  7. Velice moří ho bádání, odkud zlé pochází.
  8. Jak milosrdenství Boží na pomoc přišlo Augustinovi.
  9. V knihách Platonikův nalezl sice slova věčného božství, ne ale vtěleného Slova pokoru.
  10. Jasněji ukazují se mu již věci Boží.
  11. Jak tvorové jsou a nejsou.
  12. Všecko dobré jest, cokoliv jest.
  13. Všecko stvoření chválu hlásá Hospodinu.
  14. Člověku zdravého rozumu všecko se líbí ve stvoření Božím.
  15. Jak jest pravdivost a jak zdánlivost ve tvorech.
  16. Všecko dobré jest, třeba něčemu ne příhodné.
  17. Co zdržuje při poznávání věcí Božích.
  18. Jediné Kristus jest cesta k spasení.
  19. Co věřil o vtělení Kristově.
  20. Čtením platonických spisů stal se učenějším, ale i nadutějším.
  21. Co našel ve svatých Písmech, jež ale v knihách Platonikův nebylo.

Kniha osmá.

(Str. 124—144.)

- Kap. 1. S úmyslem lepší život vésti chce jíti k Simplicianovi.
2. O obrácení řečníka Viktorina na víru.
  3. Proč Bůh i andělé více se radují nad obrácením hříšníka.
  4. Proč více radovati se slušno při obrácení lidí slavných.
  5. Co ho zdržovalo od obrácení se.
  6. Pontitianus vypravuje o životě Antoniově.
  7. Hryzlo jej uvnitř při vypravování Pontitianově.
  8. Do zahrady se uchyluje; co tam činil?
  9. Odkud to, že duch sobě poroučí, a naproti se jedná.
  10. Proti Manichovcům, kteří ze dvou protívnych sobě vůlí soudili na dvě protivné si podstaty.
  11. Boj ducha s tělem v Augustinu.
  12. Hlasem povzbuzen jak se zúplna obrátil.

Kniha devátá.

(Str. 145—166.)

- Kap. 1. Chválí dobrotivost Boží, poznáváje svou bídnot.

- Kap. 2. Se vzdáním se úřadu učitelského v řečnictví odložil až na podzimní prázdniny.
3. Verekundus postupuje mu svou vinici.
  4. Knihy psané v Kassiciaku. Psaní k Nebridiovi. Jaké naň s nebes vylity jsou milosti, a jak vřelý zbožnosti smysl, když četl žalmy. Onemocnění na prudké bolení zubů.
  5. Ambrosia o radu se ptá, coby čísti měl.
  6. V Medioláně pokřtěn jest s Alypiem i Adeodatem.
  7. Ustanovení církevního zpěvu v Medioláně. Nalezení těl sv. Protasia a Gervasia.
  8. Evodiovo se obrácení. O matčině dětském věku.
  9. O chvalitebných matky své mravech mluví.
  10. Rozmluva s matkou o království nebeském.
  11. Vytržení i smrt máteřina.
  12. Jak truchlil pro matku. Obět mše sv. za mrtvé.
  13. Modlí se za matku zemřelou.

K n i h a d e s á t á .

(Str. 167—206.)

- Kap. 1. V Bohu jediná naděje a radost.
2. Poněvadž Bohu známy jsou všechny skrytosti, co jest, vyznávati se jemu.
  3. V jakém záměru bude opět vyznávati se, jaký jest, ne již jaký byl.
  4. Že velké jsou účinky tohoto vyznávání.
  5. Člověk sebe úplně nepoznává.
  6. Co miluje milující Boha; a jak se ze tvorů poznává Bůh.
  7. Mohutností tělesnou aneb smyslnou nemůže býti Bůh postižen.
  8. Mohutnost paměti.
  9. Pamatování nauk.
  10. Nauky do paměti se neuvádějí skrze smysly, nýbrž z tajemného paměti samé lůna se vydobývají.
  11. Co jest učiti se?
  12. Paměť u věcech mathematických.
  13. Pamatujeme se, že jsme si vzpomínávali.
  14. Jak paměť v sobě má pohnutí duchové. Jak se na veselé rozpomínáme nejsouce veselí.
  15. I na nepřítomné se upomínáme.
  16. I že jsme něco zapomněli si vzpomínáme.
  17. Velká jest síla paměti, ale výše kráčetí třeba, chceme-li Boha postihnouti.
  18. Nepřišli bychom na věc, kterou jsme pozapomněli, kdyby se nechovala v paměti.
  19. Co jest upamatovati se?
  20. Aby si všickni přáli blaženosti, třeba jest ji znáti.
  21. Jak paměť obsahuje blažený život.

- Kap. 22. Co a kde jest život blažený.
23. Pokračuje, co jest život blažený, a kde?
  24. Raduje se, že v jeho paměti Bůh místa má.
  25. Na kterém paměti stupni naléztí lze jest Boha.
  26. Kde naleztí lze Boha?
  27. Jak člověka uchvacuje krása Boží.
  27. Bídý tohoto života.
  29. V Bohu jistá naděje.
  30. Vyznává, jak se má k pokušením žádostivosti tělesné.
  31. Jak se chová k pokušením hrdla.
  32. Jak se chová k vnadám vůní.
  33. Jak se chová k rozkoším sluchu.
  34. Jak se chová k vnadám očí.
  35. Jak se má k druhé pokušení třídě, jež jest všetečnost.
  36. Jak se má k třetí pokušení třídě, jež jest pýcha.
  37. Jak působí naň chvály lidské.
  38. I cnosti jest nebezpečí od marné slávy.
  39. Samolásky síla a vlastnost.
  40. Že v sobě i ostatních věcech Boha nalezá.
  41. Trojí žádostivost.
  42. Mnozí neblaze zabloudili k duchům zlým, jakoby prostředníkům obrácení se k Bohu.
  43. Kristus pravý prostředník.

Kniha jedenáctá.

(Str. 207—231.)

- Kap. 1. Proč se vyznáváme Bohu vševědoucemu.
2. Prosí od Boha, aby rozuměl písmům svatým.
  3. Co Mojžíš napsal o stvoření nebe a země, rozuměti se nemůže než obzvláštním osvícením Božím.
  4. Tvorstvo hlásá Boha, stvořitele svého.
  5. Z ničeho stvořen jest svět.
  6. Jak řekl Bůh, aby učiněn byl svět.
  7. Slovo Boží, souvěčné Bohu.
  8. Slovo Boží jest onen počátek, v němž se učíme vsí pravdě.
  9. Jak mluví slova Boží k srdci.
  10. Namítají, co činil Bůh, prve než stvořil nebe a zemi.
  11. Odpovídá námítce, že věčnost nezná časův.
  12. Co činil Bůh před stvořením světa.
  13. Že dříve než Bůh časy stvořil, časův nebylo.
  14. Trojí rozdíl času.
  15. Měření času v čem záleží.
  16. Jaký čas lze jest měřiti a jaký ne.
  17. Čas minulý a budoucí kde jsou.
  18. Jakým způsobem jsou minulí a budoucí časové přítomnými.

- Kap. 19. Nechápe způsobu, jakým Bůh zjevuje budoucí.
20. Rozličnost času jak pojmenovati se má.
21. Jak se čas má měřiti.
22. Prosí Boha o rozřešení věci této nepochopitelné.
23. Co jest čas.
24. Čas jest, čím měříme pohybování těles.
25. K Bohu obrací se.
26. Jak čas měříme.
27. Jak měříme v mysli čas trvající.
28. Duchem měříme časy.
29. Žádá si, aby rozprostření jeho ve věcech časných v jedno splynulo v Bohu.
30. Opět kárá, kdož se tážou, co činil Bůh před stvořením světa.
31. Jak poznává Bůh, jak stvoření.

K n i h a d v a n á c t á.

(Str. 232 - 258.)

- Kap. 1. Obtížné hledání pravdy.
2. O dvojím nebi a zemi.
3. Co jest tma nad propastí.
4. Co země neviditelná a beztvárná.
5. Proč takto jest pojmenována hmota bezútvárná.
6. Co dříve s Manichovci věřil o hmotě beztvárné, co nyní.
7. Bůh z ničeho stvořil nebe, to jest anděly, a zemi, to jest hmotu bezetvárnou.
8. Hmota prvotní z ničeho, z této stvořeny jsou všechny věci viditelné.
9. Proč zmínka neděje se o dnech, když psáno jest, že na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.
10. Od Boha chce býti poučen.
11. Čemu se od Boha naučil.
12. Dvoji stvoření nemající času.
13. Proč zmínka se neděje o dnech, když praví písmo, že na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.
14. Hlubokost písma.
15. Co o Bohu, o andělech a hmotě beztvárné věří Augustin, nemožnou upíratí protivníci jeho.
16. Nic mítí nechce s těmi, kdož se vzpírají proti pravdě Boží.
17. Co slovy nebe a z země rozuměti se může.
18. Který blud o písmě svatém není na škodu.
19. Co tedy pravé jest.
20. Rozličný výklad slov: Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.
21. Různé výklady slov: Země byla neviditelná a beztvárná.
22. Nic tomu neodpírá, že stává též stvoření Boží, o němž se nezmiňuje kniha Genesis.

- Kap. 23. Dva druhy různění se u vykládání písem.
24. Při mnohých pravých výkladech nemůže se určitě tvrditi, to neb onoli myslil Mojžíš.
25. Proti těm, kdo výklad jiných nepovážlivě zavrhují.
26. Jaká řeč náleží písmu svatému.
27. Písmu sluší řeč prostá a pokorná.
28. Učení jak rozličně rozumějí písmu.
29. Kolikerym způsobem říci se může o něčem, že jest dříve.
30. Skoumatelé písma, neshodující se, buďtež svorní vzájemnou láskou a horlivostí ku pravdě.
31. Má se věřiti, že Mojžíš myslil všecko, co pravého se dá z jeho slov vyložití.
32. Pravdivé písmu rozumění jest dar zjevení Ducha Božího.

K n i h a t ř i n á c t á .

(Str. 259—291.)

- Kap. 1. Vžívá Boha, jenž ho dobrotivostí svou předešel.
2. Tvorové i trvání i zdokonalení své mají od dobroty Boží.
3. Z milosti Boží jest všecko.
4. Bůh nepotřebuje věci stvořených.
5. Trojice Boží z prvních slov knihy Genesis se vyrozumívá.
6. Proč praví se, že Duch vznášel se nad vodami.
7. Působení Ducha Božího.
8. Tvorstvu duchovému k blaženému uspokojení nepostačí jedině Bůh.
9. Proč Duch Boží samotén vznášel se nad vodami.
10. Darem Božím jest všecko.
11. Obraz Trojice ve člověku.
12. Stvoření světa předobráží založení církve.
13. Obnovení člověka z Ducha svatého v tomto životě není dokonalé.
14. Vírou a nadějí posilnění býváme.
15. Co oblohou, co hořeními vodami se rozumí.
16. Jediný Bůh sebe zná na prosto tak, jakož jest.
17. Co znamená pevnina, co moře.
18. Co jsou světla nebeská, dělící den a noc.
19. Jedná o tomtéž verši: Buďtež světla na obloze nebeské.
20. Co jest plaz, co ptactvo létavé.
21. Vydej země duši živou (Gen. 1, 24).
22. Znovuzrození ducha.
23. Křesťan o čem soud pronáší.
24. A požehnal jim Bůh řka: Rostte a množte se (Gen. 1, 28).
25. Hle dal jsem vám za pokrm všelikou bylinu nesoucí semeno (Gen. 1, 29).
26. Potěšení a prospěch z dobrodiní bližnímu prokazaného.
27. Ryby a obludy mořské co vyznamenávají.

- Kap. 28. A viděl Bůh všechny věci, které byl učinil, a aj, byly dobré velmi (Gen. 1, 31).
29. Jak rozuměti se má, že Bůh osmkrát viděl, že dobrá jsou díla jeho.
30. Manichevcův nerozumnosti.
31. Zbožným totéž dobré jest, co Bohu se zalíbilo.
32. Stručně vypravuje díla Boží.
33. Všecko z ničeho, čili ze hmoty spolustvořené jest učiněno.
34. Celého stvoření světa výklad allegorický.
35. Prosí o pokoj.
36. Den sedmý proč nemá večera.
37. Kdy Bůh v nás spočívá.
38. Jinák Bůh, a jinak člověk vidí stvoření.

